

Nr 24.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående disponerande av avkastningen av statens hästavelsfond m. m.; givna Stockholms slott den 18 januari 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 januari 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet.

Med bifall i huvudsak till ett av Kungl. Maj:t i proposition nr 172 till 1916 års riksdag framställt förslag medgav riksdagen (skr. nr 248), att vissa till statsverket influtna inkomster genom andelar i försäljningsmedlen för hästar, vilka utförts ur riket, finge avsättas till en under statskontorets förvaltning ställd fond, benämnd statens hästavelsfond, vilken skulle av statskontoret göras räntebärande. Tillika beslöt riksdagen, att, sedan årligen minst en tiondel av fondens avkastning lagts till kapitalet, så stor del av återstoden utav fondens avkastning, som riksdagen för varje år anvisade, finge av Kungl. Maj:t användas till åtgärder för hästavelns främjande.

År 1917 beslöt riksdagen (skr. nr 336) att å lån, som intill ett belopp av 250 000 kronor utlämnades från ifrågavarande fond för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras, ränta icke skulle beräknas under lånens amorteringstid; dock skulle vid bestämmande av den del av fondens avkastning, som årligen skulle fonderas, jämväl ett belopp, motsvarande en tiondel av beräknad ränta å berörda lånemedel, läggas till fonden. Den 30 oktober 1917 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse (nr 719) angående villkoren för erhållande och tillgodonjutande av lån ur statens hästavelsfond för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras. Därvid föreskrevs bland annat att lån för inköp av avelshingst icke finge beviljas till högre belopp för varje hingst än 5 000 kronor. Vid 1940 års lagtima riksdag (prop. nr 54; r. skr. nr 88) beslöts, att högsta utlåningsbeloppet skulle höjas från 250 000 kronor till 450 000 kronor ävensom att vid bestämmandet av den del av fondens avkastning, som årligen skulle fonderas, jämväl ett belopp, motsvarande en tiondel av beräknad ränta å det för inköp av avelshingstar utlånade beloppet, skulle läggas till fonden.

Beträffande den under räkenskapsåret 1944/45 upplupna avkastningen av statens hästavelsfond beslöt 1945 års riksdag (prop. nr 20; r. skr. nr 117), att, sedan ett belopp av 5 200 kronor lagts till fondens kapital, ett belopp av 35 000 kronor finge av Kungl. Maj:t disponeras till åtgärder för hästavelns främjande samt återstoden reserveras.

Föreskrift om tid för ingivande av ansökning om understöd från statens hästavelsfonds avkastning har meddelats i kungörelse den 25 oktober 1918 (nr 814).

I skrivelse den 31 augusti 1945, varöver statskontoret den 28 september 1945 avgivit infortrat utlåtande, har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att högsta beloppet för lån ur statens hästavelsfond för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras finge utgöra 10 000 kronor för varje hingst. Såsom skäl för framställningen har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Under de snart trettio år, som ifrågavarande låneverksamhet varit i gång, ha priserna å goda avelshingstar undergått en betydande stegring. Det är sålunda icke så ovanligt, att en mera framstående nordsvensk hingst numera betingar ett pris, som överstiger 20 000 kronor. Anskaffningen av verkligt goda beskällare innebär ofta ett svårlöst ekonomiskt problem, särskilt som möjligheterna att i mera betydande omfattning erhålla statslån äro så begränsade som nu är fallet. För att i möjligaste mån underlätta anskaffningen av goda och lämpliga hingstar av nordsvensk ras finner *lantbruksstyrelsen* en höjning av maximibeloppet i fråga av behovet påkallad. *Lantbruksstyrelsen* har därvid såsom högsta utlåningsbelopp tänkt sig 10 000 kronor, alltså samma maximibelopp per hingst, som kan ifrågakomma vid utlåning från den år 1931 inrättade lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerras.

Enligt gällande bestämmelser må av statens hästavelsfond tagas i anspråk 450 000 kronor för utlämnande av lån för inköp av nordsvenska hingstar. Vid årsskiftet 1944/45 häftade hushållningssällskapen på grund av utestående

dylika avelslån i skuld till statskontoret på sammanlagt 349 920 kronor. Under de senare åren har någon reducering i de av hushållningssällskapen sökta beloppen för lån för nu ifrågavarande ändamål icke behövt ifrågakomma, och någon inskränkning i lånemöjligheterna med hänsyn till medelstillgången anser lantbruksstyrelsen sig icke böra befara.

Statskontoret har förklarat sig icke ha något att erinra mot bifall till lantbruksstyrelsens framställning under förutsättning att den av lantbruksstyrelsen åberopade prisstegringen å dylika hingstar icke kunde anses ha sin grund i omständigheter av tillfällig art.

Sedermera har *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 11 januari 1946 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att beträffande den under räkenskapsåret 1945/46 upplupna avkastningen av statens hästavelsfond besluta, att, sedan 5 400 kronor lagts till fondens kapital, ett belopp av 35 000 kronor finge av Kungl. Maj:t disponeras till åtgärder för hästavelns främjande samt återstoden reserveras. Till stöd för denna hemställan har styrelsen anfört följande.

Statskontorets fondbyrå har meddelat, att statens hästavelsfonds tillgångar den 30 juni 1945 utgjorde 1 491 993 kronor 61 öre, att samma dag 367 290 kronor av fondens kapital vore tagna i anspråk till räntefria lån för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras samt att fondens ränteavkastning under budgetåret 1945/46 kunde beräknas till i runt tal 41 000 kronor.

Under förutsättning att det utlånade kapitalet i likhet med fondens övriga tillgångar gjorts räntebärande och avkastat en ränta av 3,64 procent eller 13 369 kronor 35 öre, skulle enligt riksdagens ovanberörda beslut nu till fondens kapital läggas — förutom en tiondel av fondens beräknade avkastning eller 4 100 kronor — ett belopp av 1 336 kronor 93 öre, motsvarande en tiondel av nyssnämnda antagna ränteinkomst, vadan sålunda fondkapitalet skulle ökas med sammanlagt 5 436 kronor 93 öre. Lantbruksstyrelsen föreslår, att 5 400 kronor av nämnda avkastning nu överföres till fonden. Av den beräknade ränteinkomsten skulle vid bifall härtill återstå (41 000 — 5 400 =) 35 600 kronor.

Av nyssnämnda belopp torde 35 000 kronor böra tagas i anspråk för de olika ändamål i samband med främjandet av landets hästavel, som under innevarande år kunna finnas vara förtjänta att tillgodoses, sedan till Kungl. Maj:t ställda ansökningar i sådant syfte enligt kungörelsen den 25 oktober 1918 (nr 814) inkommit till lantbruksstyrelsen senast den 1 maj 1946.

Jag torde få erinra, att det belopp av 35 000 kronor av fondens avkastning under räkenskapsåret 1944/45, som 1945 års riksdag ställde till Kungl. Maj:ts förfogande, tillika med ett belopp av 100 000 kronor från reservationsanslaget till hästavelns befrämjande (1945/46: IX E. 4) eller sammanlagt 135 000 kronor enligt Kungl. Maj:ts beslut den 23 mars och den 7 december 1945 disponerats på följande sätt:

Arvoden åt ordförandena i statens hästpremieringsnämnder		
såsom konsulenter i hästavelsfrågor	kronor	3 000
Jockeyklubben	»	16 000
Avelsföreningen för svenska varmblodiga hästen	»	5 000

Svenska travsportens centralförbund	kronor	15 000
Svenska ridsportens centralförbund	»	5 000
Avelsföreningen för svenska ardennerhästen	»	6 000
Styrelsen för hingstuppfödningssanstalten Vängen	»	20 000
Föreningen nordsvenska hästen	»	8 000
Medelpads hästavelsförening u. p. a.	»	1 000
Ovansjö och Torsåkers hästavelsförening	»	1 000
Norra Hälsinglands hästavelsförening	»	1 000
Bollnäsörtens hästavelsförening u. p. a.	»	1 200
Örebro läns bergslagers hästavelsförening	»	1 000
Föreningen Värmlandsstuteriet Norenberg u. p. a.	»	7 000
Göteborgs och Bohus läns hästavelsförening u. p. a.	»	1 500
Halländska hästavelsföreningen u. p. a.	»	1 500
Södra Älvsborgs läns hästavelsförening u. p. a.	»	1 500
Sveriges stuteriboksstyrelse	»	6 000
Föreningen Belgiske hästen i Malmöhus län	»	300
Föreningen till den varmblodiga hästavelns främjande på Gotland m. b. p. a.	»	2 000
Västerbottens läns hushållningssällskap	»	6 000
Skånska fältrittklubben	»	10 000
De svenska lantliga ryttaföreningarnas centralförbund	»	10 000
Summa kronor		129 000.

Departements-
chefen.

Enligt gällande bestämmelser för erhållande av lån ur statens hästavelsfond för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras föreskrives, bland annat, att lån för inköp av sådan avelshingst icke må beviljas till högre belopp för varje hingst än 5 000 kronor. Såsom lantbruksstyrelsen framhållit har sedan år 1918, då nämnda bestämmelser trädde i kraft, priset på goda avelshingstar av ifrågavarande ras undergått en avsevärd stegring. Med hänsyn härtill finner jag i likhet med lantbruksstyrelsen motiverat, att lån ur fonden må kunna erhållas till högre belopp än som för närvarande är fallet. Emellertid anser jag mig icke för närvarande böra förorda större höjning av maximibeloppet än till 8 000 kronor. Denna bestämmelse torde böra tillämpas från den 1 januari 1947. Därest riksdagen bifaller vad jag nu förordat, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga författningsändringar.

Lantbruksstyrelsens förslag angående dispositionen av avkastningen av statens hästavelsfond för räkenskapsåret 1945/46 har icke givit mig anledning till någon erinran.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att lån ur statens hästavelsfond för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras må beviljas intill ett belopp av högst 8 000 kronor för varje hingst;

dels ock beträffande den under räkenskapsåret 1945/46 upplupna avkastningen av statens hästavefsfond besluta, att, sedan ett belopp av 5 400 kronor lagts till fondens kapital, ett belopp av 35 000 kronor må av Kungl. Maj:t disponeras till åtgärder för hästavelns främjande samt återstoden reserveras.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

C. W. Rhedin.